

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Karla Šimky, JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Bohuslava Hnízдила v právní věci žalobce: **Q. H.**, zastoupený Mgr. Lilianou Vochalovou, advokátkou se sídlem náměstí I. P. Pavlova 3, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 10. 6. 2009, č. j. 28 Az 37/2008 - 71,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d ň ě n í :

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 10. 6. 2009, č. j. 28 Az 37/2008 - 71, zamítl žalobu podanou žalobcem (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky ze dne 14. 8. 2008, č. j. OAM-365/VL-07-11-2008, kterým nebyla stěžovateli udělena mezinárodní ochrana podle ust. §§ 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“). Krajský soud se ztotožnil se závěrem ministerstva, že stěžovatel porušením povinnosti poskytnout pravdivé informace o své osobě a ohledně faktických důvodů odchodu z vlasti významně snížil věrohodnost svého příběhu. Pokud tedy ministerstvo nepřiznalo stěžovatelovým výpovědím důkazní hodnotu, a proto mezinárodní ochranu stěžovateli neudělilo, nešlo o postup, který by byl v rozporu se zákonem.

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu ust. § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem, byl do s. ř. s. zaveden zákonem č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Ve věcech azylu v nové úpravě institutu nepřijatelnosti (§ 104a s. ř. s.) je nyní kasační stížnost mimořádným opravným prostředkem omezeným na případy objektivní nutnosti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Z těchto důvodů bude kasační stížnost ve věcech azylu přijata k projednání jen tehdy, jestliže rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví. S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovateli byla soudní procesní ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele, který ve věcech azylu jediné vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v případě, že kasační stížnost se týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu nebo jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře může vyvstat na úrovni krajských soudů i Nejvyššího správního soudu. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je na místě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V této souvislosti je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení, především procesního charakteru, proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Z výše uvedeného vyplývá, že je v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu, aby uvedl, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítal, že krajský soud se nezabýval dostatečně otázkou, zda ministerstvo postupovalo v řízení v souladu s platnými právními předpisy a zda vycházelo ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Také řádně nezkoumalo, zda jsou u něj dány podmínky pro udělení humanitárního azylu, případně doplňkové ochrany. Správní rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné.

Krajský soud v napadeném rozsudku poukázal na nepochopitelný a výrazně nevěrohodný postoj stěžovatele po celou dobu správního i soudního řízení. Konstatoval, že stěžovatel byl v průběhu správního řízení řádně poučen o svých právech a povinnostech. Porušením povinnosti poskytnout pravdivé informace o své osobě a o faktických důvodech odchodu z vlasti významně snížil věrohodnost svého příběhu. Poukázal také na to, že se jedná již o druhou žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany, přičemž v prvním případě zatajil svou pravou identitu a faktické důvody, pro které opustil zemi původu. Nevěrohodnost skutkového příběhu zdůraznilo již ministerstvo a krajský soud dospěl v tomto smyslu k závěru, že stěžovatel s vědomím přednášených nepravd či záměrně zfalšovaného důkazu zneužil dobrodiní a důvěry země, která mu měla poskytnout útočiště.

Nejvyšší správní soud odkazuje na svoji relevantní judikaturu, zejména na rozsudek ze dne 18. 1. 2006, č. j. 6 Azs 368/2004 - 40, dostupný na www.nssoud.cz, v němž je konstatováno, že „jelikož často není v možnostech žadatele o azyl prokázat svá tvrzení jiným způsobem než vlastní věrohodnou výpovědí, je srovnání skutečností jím uvedeným v žádosti o azyl, vlastnoručně psaném prohlášení a v pohovoru významným měřítkem jeho věrohodnosti. Pokud tedy žadatel některé podstatné skutečnosti vůbec nezmíní ve své žádosti a zejména ve vlastnoručně psaném prohlášení a uvede je až u pohovoru, nelze správnímu orgánu vytýkat, že k nim přistupuje s určitou mírou pochybností. To platí tím spíše, jestliže žádost o azyl zároveň obsahuje sdělení, že jiné než uvedené důvody k podání žádosti o azyl žadatele nevedly.“

Posouzení věrohodnosti skutkového příběhu žadatele o udělení mezinárodní ochrany se tak odehrává zejména na základě výpovědí, které v průběhu správního řízení učiní, neboť ohledně listinných či jiných relevantních důkazů je zpravidla v azylovém řízení nouze. Pokud je mezi jednotlivými výpověďmi znatelný rozpor či je v nich viditelná snaha o doplňování nových azylově relevantních skutečností, nelze vytýkat správnímu orgánu, že stěžovatelem uváděné skutečnosti neshledal věrohodnými. Navíc v situaci, kdy jediným předloženým listinným důkazem byl zfalšovaný zatykač. V tomto smyslu se též vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 14. 5. 2008, č. j. 7 Azs 25/2008 - 105, dostupném na www.nassoud.cz, v němž uvedl, že „nevěrohodnost tvrzení, zejména vzhledem k jejich rozporuplnosti, znemožňuje správnímu orgánu shledat u žadatele o azyl podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. a) a b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.“

Ke stěžovatelově námitce ohledně nedostatečně zjištěného skutkového stavu Nejvyšší správní soud odkazuje na rozsudek ze dne 11. 5. 2005, č. j. 3 Azs 246/2004 - 40, dostupný na www.nssoud.cz, v němž je vysloveno, že „není v rozporu se zásadami správního řízení (§ 3 správního řádu) ani s konkrétními povinnostmi správního orgánu při zajišťování podkladů pro vydání rozhodnutí (např. § 32 odst. 1 správního řádu), jestliže správní orgán při zjišťování skutkového stavu neuzná či zpochybní některá tvrzení účastníka řízení, jež nelze jinak ověřit nebo jež lze ověřit jen s mimořádnými obtížemi, jestliže se jiná tvrzení účastníka, jež mají z hlediska předmětu řízení zásadní význam, ukázala být nepravdivá nebo zásadním způsobem vnitřně rozporná.“

Nejvyšší správní soud proto s ohledem na citovanou konstantní judikaturu dospěl k závěru, že ministerstvo, a následně ani krajský soud, ve svých úvahách a následně učiněných závěrech ohledně nevěrohodnosti skutkového příběhu stěžovatele, nepochybily ani nepřekročily meze správního uvážení. Vyslovené závěry logicky vyplývají z posuzovaných skutečností.

Dále stěžovatel namítal nedostatečné posouzení podmínek pro udělení doplňkové ochrany a humanitárního azylu.

Podle ust. § 14 zákona o azylu lze azyl z humanitárních důvodů udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Smyslem institutu humanitárního azylu je, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádný z taxativně stanovených důvodů v ust. § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán tak může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody pro udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického

a právního státu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, dostupný na www.nssoud.cz). Vzhledem k tomu, že stěžovatelův skutkový příběh byl shledán z výše uvedených důvodů a v souladu s konstantní judikaturou kasačního soudu nevěrohodným a stěžovatel nijak blíže nespécifikoval okolnosti zvláštního zřetele hodné ve smyslu ust. § 14 zákona o azylu, nelze rozhodnutí správního orgánu ani rozhodnutí krajského soudu v tomto smyslu nic vytknout.

Jako azylově relevantní důvod nemůže obstát ani stěžovatelovo tvrzení v kasační stížnosti, že jeho celková situace je skutečností relevantní ve smyslu ust. § 14a zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud, s ohledem na vyslovenou nevěrohodnost skutkového příběhu stěžovatele, poukazuje na svoji konstantní judikaturu k této otázce. V rozsudku ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007 - 69, dostupný na www.nssoud.cz, vyslovil Nejvyšší správní soud právní názor, že „jakkoli nelze shledat úplnou shodu mezi zněním bývalého § 91 a nynějšího § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, tak v těch částech, kde takovou shodu shledat lze, je možno i po účinnosti zákona č. 165/2006 Sb. aplikovat právní názory vyslovené Nejvyšším správním soudem ve vztahu k onomu dříve účinnému § 91 zákona o azylu“. Jak již správně uvedlo ministerstvo, a stejně tak krajský soud, Nejvyšší správní soud se v rozhodnutí ze dne 24. 8. 2005, sp.zn. 6 Azs 88/2005, dostupném na www.nssoud.cz, mimo jiné vyslovil v tom smyslu, že i při posuzování existence překážek vycestování je nutné přihlídnout k tomu, zda byl skutkový příběh žadatele shledán věrohodným či nikoliv. Jelikož byl stěžovatelův příběh shledán nevěrohodným, přičemž úvahám a odůvodnění takového závěru nelze správnímu orgánu ani krajskému soudu ničeho vytknout, případný postih, který by dosahoval intenzity vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu v tomto případě nepřichází v úvahu.

Námítce nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku postrádá jakékoliv bližší a konkrétnější určení, je tedy zcela obecným sdělením, které nelze považovat za stížní bod, a proto v tomto rozsahu nemohl Nejvyšší správní soud napadený rozsudek přezkoumat.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na všechny námitky podávané v kasační stížnosti a krajský soud při svém rozhodování postupoval bezchybně ve smyslu této judikatury. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nepřijatelnou, a proto ji odmítl (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Výrok o nákladech řízení se opírá o ust. § 60 odst. 3 věta první za použití § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. září 2009

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu